

EKONOMICKÁ FAKULTA TUL
Centrum oceňování majetku

TECHNICKÁ
UNIVERZITA
V LIBERCI

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

Národní
plán
obnovy

Specializační studium
Oceňování obchodních závodů (podniků)

Finanční účetnictví

Ing. Olga Malíková, Ph.D.

+420 485 352 366

olga.malikova@tul.cz

www.com.tul.cz

2. Účetní výkaznictví – část 1.: ROZVAHA

Obsah

- 2.1 Účetní závěrka a její rozsah.**
- 2.2 Zrození rozvahy.**
- 2.3 Základní struktura rozvahy, důležité pojmy, formální požadavky.**
- 2.4 Dopad hospodářských transakcí na rozvahu – rozvahové změny.**
- 2.5 Dualita rozvahy, sledování rozvahových změn na rozvahových účtech.**

2.1

Účetní závěrka a její rozsah

ÚČETNÍ VÝKAZNICTVÍ

(= základní součást tzv. účetní závěrky dle § 18 ZoÚ)

- Rozvaha jako hlavní účetní výkaz
 - Bilanční princip
 - Rozpis rozvahy do rozvahových účtů
 - Vliv hospodářských operací na rozvahu a jejich projev na rozvahových účtech
- Výkaz zisku a ztráty
 - Měření výkonnosti podniku
 - Struktura VZZ
 - Vazba mezi Rozvahou a VZZ
 - Výsledkové účty
- Výkaz o peněžních tocích
 - Zrození výkazu peněžních toků
 - Metody jeho sestavení
 - Vazba mezi Rozvahou a Výkazem CF
- Výkaz o změnách vlastního kapitálu

Rozsah účetní závěrky

Pro zjištění **minimálního rozsahu účetní závěrky** se testuje:

- **Kategorie účetní jednotky** (mikro, malá, střední nebo velká)
- Povinnost ověření účetní závěrky **auditorem**
- Zda jde o **obchodní spol.** (dle zákona o korporacích) či nikoliv (fyzická osoba, družstvo)

Rozsah:

- **Plný**
- **Zkrácený** (rozšířená verze, základní verze)

2.2
Zrození rozvahy

Dvojitý pohled na MAJETEK podniku

*Věcný (Co? Který?)
-druhy majetku*

*Vlastnický (Odkud? Čí?)
-profinancování*

AKTIVA

*Majetek z věcného pohledu
(vyjádřen v Kč)*

PASIVA

*Majetek z vlastnického pohledu
(vyjádřen v Kč)*

=

Definice a základní znaky AKTIV

Aktivum:

- majetek (ekonomický zdroj) ovládaný podnikem, tj. podnik s ním plně disponuje,
- ocenitelný v penězích (spolehlivě),
- jeho existence je výsledkem minulých hospodářských transakcí,
- očekává se, že podniku přinese budoucí ekonomický prospěch.

Pozn.: v ČR je rozhodující *vlastnictví dané věci*; dle IFRS vykáže jednotka, u které daný majetek projeví všechny znaky.

Definice a základní znaky PASIV

Dluh (závazek):

- současná povinnost podniku, za kterou plně zodpovídá,
- ocenitelný v penězích (spolehlivě),
- jeho existence je výsledkem minulých hospodářských transakcí,
- očekává se, že podniku přinese snížení ekonomického prospěchu.

Vlastní kapitál:

- nároky vlastníků podniku na aktiva, která podnik spravuje
- reziduální hodnota aktiv po odečtu dluhů

2.3

Základní struktura rozvahy, důležité pojmy, formální požadavky

Aktiva

Rozvaha k (den/měsíc/rok)

Pasiva

A. Pohledávky za upsaný vlastní kapitál

B. Stálá aktiva

B.I. Dlouhodobý nehmotný majetek

- (mínus) oprávky k DNM

B.II. Dlouhodobý hmotný majetek

- (mínus) oprávky k DHM

B.III. Dlouhodobý finanční majetek

C. Oběžná aktiva

C.I. Zásoby

C.II.1. Dlouhodobé pohledávky

C.II.2. Krátkodobé pohledávky

C.III. Krátkodobý finanční majetek

C.IV.1. Peněžní prostředky v pokladně

C.IV.2. Peněžní prostředky na účtech

D. Ostatní aktiva – časové rozlišení aktiv

A. Vlastní zdroje (kapitál)

A.I. Základní kapitál

Fondy:

A.II. Kapitálové fondy

A.III. Fondy ze zisku

A.IV. Výsledek hospodaření min. let
(nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta)

A.V. Výsledek hospodaření běžného
účetního období (+zisk,-ztráta)

B+C. Cizí zdroje

B. Rezervy - zákonné

- ostatní

C. Závazky - C.I. dlouhodobé

- C.II. krátkodobé

D. Ostatní pasiva – časové rozlišení pasiv

$$\Sigma Aktiva = \Sigma Pasiva$$

Rozvaha – základní terminologie

- Rozvaha (balance)
- Rozvahový den
- Rozvahová položka
- Rozvahový stav
- *Bilanční rovnice*
- *Bilanční kontinuita*
- *Dualita* (rozvahové změny)
- Druhy rozvah (*řádné x mimořádné x mezitímní*)
- Mezinárodní vliv (směrnice EU)
- Funkce (Přehled A a P, výpočet VH, finanční pozice firmy)

Rozvaha – základní terminologie

- **Bilanční rovnice**

$$\Sigma \text{Aktiva} = \Sigma \text{Pasiva}$$

$$\text{AKTIVA} = \text{VLASTNÍ KAPITÁL} + \text{ZÁVAZKY}$$

- **Bilanční kontinuita** – rozvaha konce období (31. 12. 20X1) se přebírá jako počáteční rozvaha období následujícího (1. 1. 20X2)
- **Dualita** (rozvahové změny) – jednou transakcí (hospodářskou operací, účetním případem) budou ovlivněny nejméně 2 položky rozvahy (NIKDY POUZE JEDNA!!!)

Forma vykázaní - záhlaví

Zpracováno v souladu s vyhláškou č. 500/2002 Sb. ve znění pozdějších předpisů	ROZVAHA	Obchodní firma nebo jiný název účetní jednotky
	(BILANCE)	
	ke dni	
	(v celých tisících Kč)	Sídlo, bydliště nebo místo podnikání účetní jednotky
	IČ	

Forma vykázání

– vykazované údaje o aktivech

označení	AKTIVA	řádek	Běžné účetní období			Minulé úč.
						období
			Brutto	Korekce	Netto	Netto
a	b	c	1	2	3	4

Forma vykázání – vykazované údaje o **aktivech**

	AKTIVA CELKEM (ř. 02 + 03 + 13 + 26)	001				
A.	Pohledávky za upsaný základní kapitál	002				
B.	Stálá aktiva (ř. 04 + 07 + 10)	003				
B. I.	Dlouhodobý nehmotný majetek (ř.05 až 06)	004				
B. I. 1		005				
2		006				
B. II.	Dlouhodobý hmotný majetek (ř.08 až 09)	007				
B. II. 1		008				
2		009				
B. III.	Dlouhodobý finanční majetek (ř. 11 až 12)	010				
B. III. 1		011				
2.		012				

Forma vykázaní – vykazované údaje o **aktivech**

C.	Oběžná aktiva (ř. 14 + 18 + 22 + 23)	013				
C. I.	Zásoby (ř.15 až 17)	014				
C. I. 1		015				
2		016				
3		017				
C. II.	Pohledávky (ř. 19 + ř. 20)	018				
C. II. 1	Dlouhodobé pohledávky	019				
C. II. 2	Krátkodobé pohledávky (ř. 21)	020				
	C.II.2.1	021				
C. III.	Krátkodobý finanční majetek	022				
C. IV.	Peněžní prostředky (ř. 24 až 25)	023				
C. IV. 1		024				
2		025				
D. (C.II.3)	Časové rozlišení aktiv (ř. 27)	026				
D. I. 1		027				

*Forma vykázání – vykazované údaje o **pasivech***

označ a	PASIVA b	řádek c	Běžné účetní období	Minulé účetní období
	PASIVA CELKEM (ř. 29 + 42 + 53)	028		
A.	Vlastní kapitál (ř. 30 + 32 + 35 + 38 + 40 - 41)	029		
A. I.	Základní kapitál (ř. 31)	030		
A. I. 1	Základní kapitál (- vlastní podíly, +/- změny ZK)	031		
A. II.	Ážio a kapitálové fondy (ř. 33 až 34)	032		
A. II. 1		033		
2		034		
A. III.	Fondy ze zisku (ř. 36 až 37)	035		
A. III. 1		036		
2		037		
A. IV.	Výsledek hospodaření minulých let (ř. 39)	038		
A. IV. 1		039		
A. V.	Výsledek hospodaření běžného úč. obd. (+/-)	040		
A. VI.	Rozhodnuto o zálohové výplatě podílu na zisku (-)	041		

Forma vykazání – vykazované údaje o pasivech

B. + C.	Cizí zdroje (ř. 43 + 46)	042		
B.	Rezervy (ř. 44 až 45)	043		
B.	1	044		
	2	045		
C.	Závazky (ř. 47 + ř. 50)	046		
C. I.	Dlouhodobé závazky (ř. 48 až 49)	047		
	1	048		
	2	049		
C. II.	Krátkodobé závazky (ř. 51 až 52)	050		
	1	051		
	2	052		
D. (C.III.)	Časové rozlišení pasiv (ř. 54)	053		
D.	1	054		

Forma vykázání – mikro ÚJ bez auditu

označení		ř.	Brutto	Korekce	Netto	Netto min.
	AKTIVA CELKEM					
A.	Pohledávky za upsaný ZK	01				
B.	Stálá aktiva	02				
C.	Oběžná aktiva	03				
D.	Časové rozlišení aktiv	04				
			Běžné období		Minulé období	
	PASIVA CELKEM					
A.	Vlastní kapitál	05				
B.+C.	Cizí zdroje	06				
B.	Rezervy	07				
C.	Závazky	08				
D.	Časové rozlišení pasiv	09				

2.4

Dopad hospodářských transakcí na rozvahu – rozvahové změny

Vliv hospodářských operací na rozvahu – rozvahové změny

Vliv operace na rozvahu		
	AKTIVA	PASIVA
1	<i>Zvýšení stavu</i> ↑	<i>Zvýšení stavu</i> ↑
2	<i>Snížení stavu</i> ↓	<i>Snížení stavu</i> ↓
3	<i>Zvýšení stavu</i> ↑ <i>Snížení stavu</i> ↓	
4		<i>Zvýšení stavu</i> ↑ <i>Snížení stavu</i> ↓

Příklady rozvahových změn

Výchozí situace:

Podnikatel vložil do podnikání částku 30 000,- Kč v hotovosti.

Počáteční rozvaha	
Pokladna30 000	Základní kapitál30 000
ΣA 30 000	ΣP 30 000
=	

Příklady rozvahových změn

1. ↑ A ↑ P

**Koupě materiálu na fakturu od dodavatelů
v částce 50 000,- Kč.**

↑ A: materiál o 50 000,- Kč

↑ P: dodavatelé (dluhy) o 50 000,- Kč

Příklady rozvahových změn

Rozvaha po 1. účetním případě

Pokladna	30 000	Základní kapitál	30 000
<i>Materiál</i>	<i>50 000</i>	<i>Dodavatelé</i>	<i>50 000</i>
ΣA	80000	ΣP	80000

=

Příklady rozvahových změn

2. ↓ A ↓ P

**Splátka dluhu dodavatelům hotově
v částce 20 000,- Kč.**

↓ A: pokladna o 20 000,- Kč

↓ P: dodavatelé (dluhy) o 20 000,- Kč

Příklady rozvahových změn

Rozvaha po 2. účetním případě

<i>Pokladna</i>	10 000	Základní kapitál	30 000
Materiál	50 000	<i>Dodavatelé</i>	30 000
ΣA	60 000	ΣP	60 000

==

Příklady rozvahových změn

3. ↑ A ↓ A

Koupě materiálu za hotové v částce 5 000,- Kč.

↑ A: materiál o 5 000,- Kč

↓ A: pokladna o 5 000,- Kč

Příklady rozvahových změn

Rozvaha po 3. účetním případě

<i>Pokladna</i>	<i>5 000</i>	Základní kapitál	30 000
<i>Materiál</i>	<i>55 000</i>	Dodavatelé	30 000
ΣA	60 000	ΣP	60 000

=

Příklady rozvahových změn

4. ↑P ↓P

**Splátka zbývajícího dluhu vůči dodavatelům
z povoleného bankovního úvěru
v částce 30 000,- Kč.**

↑ P: Bankovní úvěr o 30 000,- Kč

↓ P: Dodavatelé o 30 000,- Kč

Příklady rozvahových změn

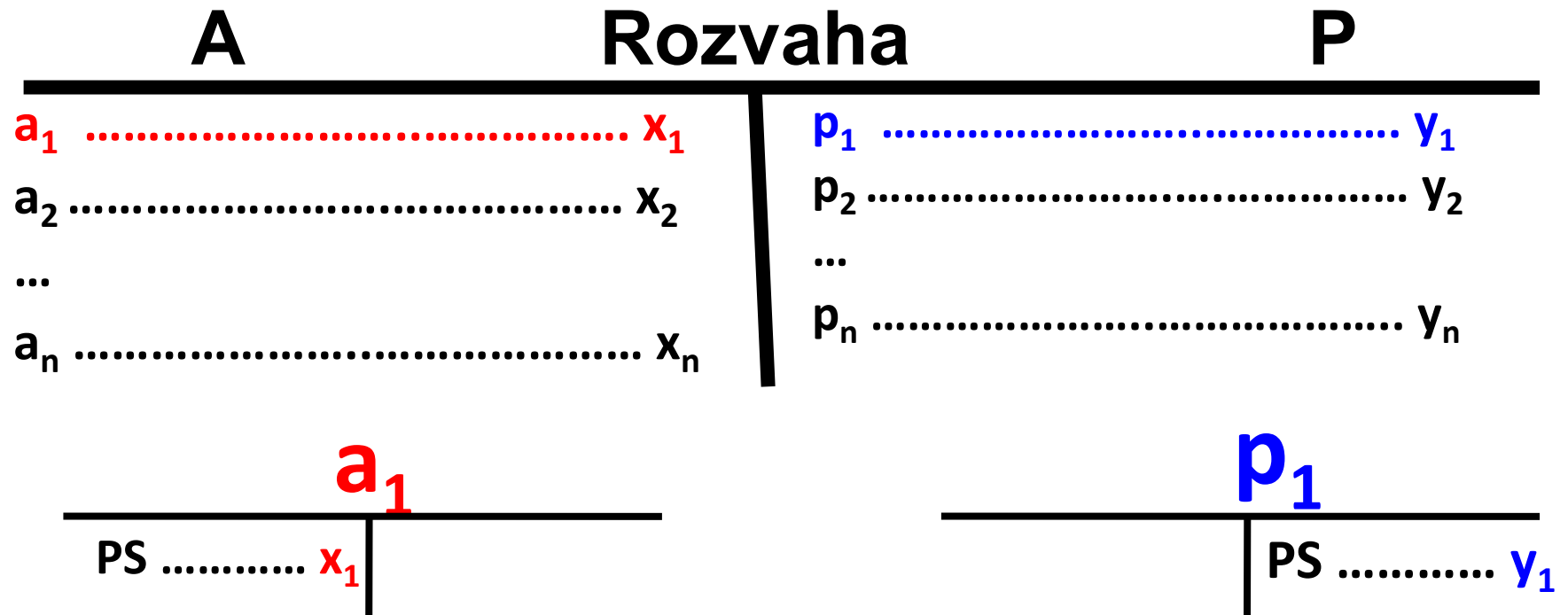
Rozvaha po 4. účetním případě

Pokladna	5 000	Základní kapitál	30 000
Materiál	55 000	<i>Dodavatelé</i>	<i>0</i>
ΣA	60 000	<i>Bankovní úvěry</i>	<i>30 000</i>
		ΣP	60 000
		=	

2.5

Dualita rozvahy, sledování rozvahových změn na rozvahových účtech

Rozpad rozvahy

Sledování změn hodnot **aktiv** na **aktivních účtech**

<i>Na vrub</i> <i>Debet</i> <i>Má dáti (MD)</i>	<i>aktivum</i>	<i>Ve prospěch</i> <i>Kredit</i> <i>Dal (D)</i>
POČÁTEČNÍ STAV (PS)		
↑ přírůstky hodnoty aktiva ↑		↓ úbytky hodnoty aktiva ↓
<i>Obrat MD (suma přírůstků)</i>		<i>Obrat D (suma úbytků)</i>
KONEČNÝ STAV (KS)		

$$KS_a = PS_a + O_{MD} - O_D$$

Sledování změn hodnot *pasiv* na *pasivních účtech*

<i>MD</i>	<i>pasivum</i>	<i>D</i>
↓ úbytky hodnoty pasiva ↓	POČÁTEČNÍ STAV (PS) ↑ přírůstky hodnoty pasiva ↑	
<i>Obrat MD</i> (suma úbytků)	<i>Obrat D</i> (suma přírůstků)	
	KONEČNÝ STAV (KS)	

□

$$\underline{KS}_p = \underline{PS}_p + O_D - O_{MD}$$

Vliv hospodářských operací na rozvahu a jejich projev na rozvahových účtech

	Vliv operace na rozvahu		Účtování							
	AKTIVA	PASIVA	účty aktiv	účty pasiv						
1	<i>Zvýšení stavu</i>	<i>Zvýšení stavu</i>	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">x</td> <td style="width: 50%;"></td> </tr> </table>	x		<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;"></td> <td style="width: 50%; text-align: center;">x</td> </tr> </table>		x		
x										
	x									
2	<i>Snižení stavu</i>	<i>Snižení stavu</i>	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;"></td> <td style="width: 50%; text-align: center;">x</td> </tr> </table>		x	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">x</td> <td style="width: 50%;"></td> </tr> </table>	x			
	x									
x										
3	<i>Zvýšení stavu</i> <i>Snižení stavu</i>		<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">x</td> <td style="width: 50%;"></td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="height: 20px;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 50%;"></td> <td style="width: 50%; text-align: center;">x</td> </tr> </table>	x					x	
x										
	x									
4		<i>Zvýšení stavu</i> <i>Snižení stavu</i>		<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;"></td> <td style="width: 50%; text-align: center;">x</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="height: 20px;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">x</td> <td style="width: 50%;"></td> </tr> </table>		x			x	
	x									
x										

Podvojnost a souvztažnost účtů

Podvojnost = každá hospodářská operace (účetní případ) je zúčtována:

- na dvou různých účtech
- na jejich opačných stranách (1 x MD a 1 x D)
- stejnou částkou.

Souvztažnost = konkretizace podvojnosti – konkrétní účetní případ je podvojně zúčtován na dvojici účtů, které spolu mají věcnou souvislost.

Literatura

BOKŠOVÁ, J., 2013. *Účetní výkazy pod lupou I.: Základy účetního výkaznictví*. Praha: Linde. ISBN 978-80-7201-921-2.

ČESKO, 2002. Vyhláška č. 500 ze dne 25. listopadu 2009, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 174, strana 9690, ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-500>

IASB, 2023. *Conceptual Framework* [online]. London: International Accounting Standards Board. [cit. 2023-08-25]. Available from: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-ofstandards/conceptual-framework.html/>

STROUHAL, J. et al., 2023. *Meritum Účetnictví podnikatelů 2023*. Praha: Wolters Kluwer ČR. ISBN 978-80-7676-641-9.

ŠTEKER, K. a M. OTRUSINOVÁ, 2021. *Jak číst účetní výkazy: základy českého účetnictví a výkaznictví*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-3184-6.

EKONOMICKÁ FAKULTA TUL
Centrum oceňování majetku

Děkuji za pozornost

Ing. Olga Malíková, Ph.D.

+420 485 352 366

olga.malikova@tul.cz

www.com.tul.cz